

KAKO LAHKO OTROKU POMAGAMO PRI IZBIRI SREDNJE ŠOLE

Predavanje za starše OŠ Venclja Perka
Domžale, 22. 11. 2022

DANAŠNJI VOZNI RED

Šolski sistem v Sloveniji

1

Trg dela

3

Vprašanja, zaključek

5

2
Karierna orientacija in vloga staršev

4
Ostale uporabne povezave in informacije

1.

ŠOLSKI SISTEM V
SLOVENIJI

1. 1. Kakšne so možnosti?

Povezava

- ◎ Nižje poklicno izobraževanje
- ◎ Srednje poklicno izobraževanje
- ◎ Poklicno tehniško izobraževanje
- ◎ Srednje strokovno in tehniško izobraževanje
- ◎ Gimnazijski programi
- ◎ Poklicni tečaj
- ◎ Maturitetni tečaj

Konča se:
z **zaključnim**
izpitom

NIŽJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Vpiše se lahko, kdor:

- 1.) je izpolnil osnovnošolsko obveznost,
- 2.) je uspešno končal najmanj 7. razred osnovne šole

Čas trajanja: **2 leti**

Možnosti nadaljevanja:

- 1.) srednje poklicno izobraževanje
- 2.) srednje strokovno in tehniško izobraževanje

Poklici: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih, preoblikovalec tekstilij ...

Konča se:
z **zaključnim**
izpitom

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Vpiše se lahko, kdor je:

- 1.) uspešno zaključil OŠ ali,
- 2.) uspešno zaključil program nižjega poklicnega izobraževanja

Čas trajanja: 3 leta

Možnosti nadaljevanja:

- 1.) poklicno-tehniško izobraževanje (+ 2 leti)
- 2.) maturitetni tečaj

Poklici: prodajalec, administrator, bolničar, cvetličar, zidar, tesar, oblikovalec kovin, električar ...

Konča se:
**s poklicno
maturó**

POKLICNO TEHNIŠKO IZOBRAŽEVANJE

Vpiše se lahko, kdor:

- 1.) uspešno zaključil 3 letni poklicni program
- 2.) izpolnjuje dodatne pogoje (npr. psihofizična sposobnost, delovne izkušnje)

Čas trajanja: 2 leti

Možnosti nadaljevanja:

- 1.) višje strokovno izobraževanje
- 2.) visoko strokovno izobraževanje

Poklici: ekonomski tehnik, tehnik mehatronike, zdravstvena nega ...

Konča se:
**s poklicno
maturó**

SREDNJE STROKOVNO/TEHNIŠKO IZOBRAŽEVANJE

Vpiše se lahko, kdor je:

- 1.) uspešno zaključil OŠ,
- 2.) uspešno zaključil program nižjega poklicnega izobraževanja

Čas trajanja: 4 leta

Možnosti nadaljevanja:

- 1.) višje strokovno izobraževanje
- 2.) visoko strokovno izobraževanje

POZOR: preizkus spretnosti: zobotehnik,
fotografski tehnik, tehnik oblikovanja

Poklici: kozmetični tehnik, gradbeni tehnik,
elektrotehnik, aranžerski tehnik, tehnik
računalništva, strojni tehnik, veterinarski tehnik ...

Konča se:
**s splošno
maturó**

GIMNAZIJSKI PROGRAMI

Vpiše se lahko, kdor je:

1.) uspešno zaključil OŠ,

Čas trajanja: 4 leta

Možnosti nadaljevanja:

1.) višje strokovno izobraževanje

2.) visoko strokovno izobraževanje

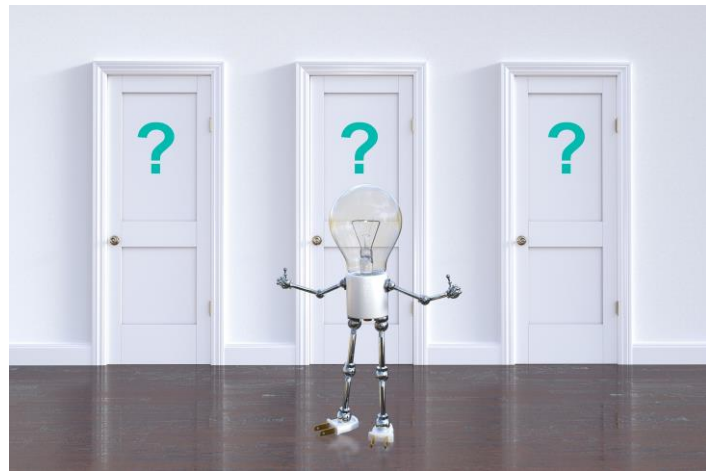
3.) univerzitetni študij

POZOR: v nekaterih gimnazijah veljajo posebni vpisni pogoji (umetniška gimnazija, športni oddelek)

Poklici: ne izobražujejo za poklic, a ga je s poklicnim tečajem možno pridobiti

Vrste gimnazij

- ◎ Splošne gimnazije: (gimnazija, klasična gimnazija, gimnazija s športnim oddelkom)
- ◎ Strokovne gimnazije (ekonomska, tehniška, umetniška)

Maturitetni (MT) in poklicni tečaj (PT)

- ⦿ MT je oblika rednega šolanja, traja eno šolsko leto (pouk se začne oktobra in traja do mature).
- ⦿ Cilj enoletnega šolanja je pripraviti dijake na maturo.
- ⦿ PT traja **eno leto** in je namenjeni kandidatom, ki so uspešno končali **štiri letnike gimnazije ali strokovne šole** (brez mature).
- ⦿ Poklicni tečaj je torej druga pot do naziva strokovne izobrazbe, za katerega obstaja tudi štiriletni program srednjega tehniškega in strokovnega izobraževanja.

1. 2. Posebni pogoji za vpis

Psihofizična sposobnost:

- potrdilo o tem, da ni zdravstvenih ovir za izobraževanje po programu, izda ga pooblaščen zdravnik;
- za npr. geostrojniki rudar, geotehnik, umetniška gimnazija (glasbena in plesna smer ter športni oddelek), frizer.

Posebna nadarjenost/ spretnost:

- preizkus ročnih spretnosti, smisla za oblikovanje, sposobnost razlikovanja barv (zobotehnik);
- preizkus likovne nadarjenosti (fotografski tehnik, tehnik oblikovanja);
- preizkus likovne, glasbene in plesne nadarjenosti (umetniška gimnazija).

1. 3. Vajeništvo (enakovredno šolski obliki), Povezava

- ⦿ Del izobraževanja (vsaj 40 %) se izvaja v šoli, del (vsaj 50 %) pa pri delodajalcu – praktično usposabljanje.
- ⦿ Starost najmanj 15 let.
- ⦿ Pridobivanje praktičnih izkušenj, stik z delodajalcem
- ⦿ Vajeniška nagrada: najmanj 250 € za 1. letnik, 300 € za 2. letnik, 400 € za 3. letnik.
- ⦿ Oblikovalec kovin, mehatronik operater, kamnosek, avtoserviser ...

1. 4. Izračun točk za srednjo šolo, Kalkulator točk

Predmet	7. razred	8. razred	9. razred	
Slovenščina	5	5	5	
Matematika	5	5	5	
Tuji jezik	5	5	5	
Likovna vzgoja	5	5	5	
Glasbena vzgoja	5	5	5	
Geografija	5	5	5	
Zgodovina	5	5	5	
Državna vzgoja in etika	5	5		
Fizika		5	5	
Kemija		5	5	
Biologija		5	5	
Naravoslovje	5			
Tehnika in tehnologija	5	5		
Športna vzgoja	5	5	5	
SKUPAJ	55	65	55	
SKUPAJ TOČK	175			

2.

KARIERNA ORIENTACIJA IN VLOGA STARŠEV

2. 1. Karierna orientacija

(vir: priročnik Novi pristopi pri delu z mladimi na področju karierne orientacije)

2. 2. Pomembno je, da se kot starši zavedate:

- ⊙ da se karierno načrtovanje začne že v otroštvu,
- ⊙ svojega vpliva na mnenje otrok in na njihove izbire,
- ⊙ lastnih stereotipov/predsodkov,
- ⊙ prepričanj, ki jih imate o določenih poklicih,
- ⊙ lastnih želja (družinsko podjetje, neuresničene mladostne želje ...)

2. 3. Vprašanja, ki jih lahko starši postavite otroku, da bo lažje razmišljal o svoji prihodnosti

- Kaj bi si želel/-a početi v prihodnosti?
- Te kakšen poklic posebej veseli?
- Kateri predmeti so ti najbolj všeč?
- Ti je ljubše, če delaš sam/-a ali v skupini?
- Kaj vidiš kot svoje prednosti?
- Je kaj takega, v čemer bi rad/-a bil/-a boljši/-a?

SPOZNAJTE OTROKOVE VREDNOTE!

2. 4. Kaj kot starši še lahko storite?

- ⦿ Spodbujajte radovednost vaših otrok.
- ⦿ Pogovarjajte se o njihovih skrbah glede možnih izbir.
- ⦿ Sprašujte jih o njihovih sanjah in hrepenenjih.
- ⦿ Posredujte jim svoje znanje, ne odločitev.
- ⦿ Ne vsiljujte svojih idej.
- ⦿ Spoštujte izbiro vaših otrok.
- ⦿ Spodbujajte njihovo samozavest.
- ⦿ Dajte jim občutek, da jim stojite ob strani.
- ⦿ Skupaj z njim odkrivajte njihova močna področja.

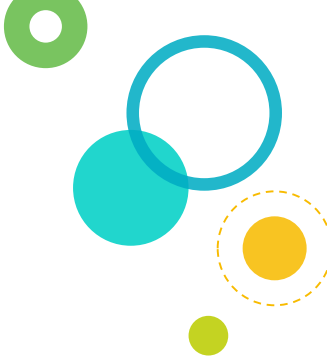
2. 5. Kaj mora otrok razmisliti, preden se odloči?

- Kdo sem, kakšen/-a sem?
- V čem sem dober/-a?
- Kaj me zanima, kaj me veseli?
- Kaj me motivira?
- Na kaj sem najbolj ponosen/-a?
- Kateri poklici so mi všeč?
- Kakšne ovire imam?
- Kakšne možnosti srednješolskega izobraževanja obstajajo (prihod novih programov, preimenovanje nekaterih starih!)

2. 5. Kaj mora otrok razmisliti/raziskati, preden se odloči?

- Kaj si želim početi v prihodnosti, kje se vidim?
 - Kako bi izgledal moj idealen delovni dan?
 - Katere so moje vrednote?
 - Kakšna je situacija na trgu dela?
 - Izobrazba ≠ poklic
 - Izbere naj tisto šolo, katero mu narekuje **srce**, a naj pri tem uporabi **razum**
-

3.

TRG DELA

3. 1. Trg dela nekoč in danes

- ⊙ Opravljanje istega poklica do upokojitve
- ⊙ Menjava zaposlitve družbeno manj sprejemljiva
- ⊙ Manj izbire izobraževalnih programov
- ⊙ Izobrazba – boljša zaposlitev
- ⊙ Delavnik od 6h do 14h
- ⊙ Zaposlitev za nedoločen čas
- ⊙ Stabilno delo
- ⊙ Menjava ne samo zaposlitev, pač pa tudi poklicev – 5 do 7 menjav do konca življenja
- ⊙ Več izbire, a hkrati težje odločitve, več neodločenosti
- ⊙ Nestabilen trg dela (tehnološki napredek, globalizacija, migracije ...)
- ⊙ Fleksibilen delovnik
- ⊙ Nove oblike dela
- ⊙ Dinamičnost, kreativnost
- ⊙ Znanje hitro zastara-potrebno nenehno učenje

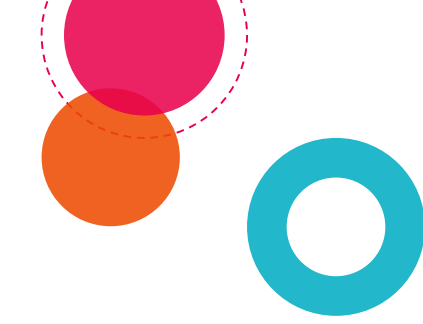
3. 2. Delovni trendi

- ◎ Kateri poklici bodo v prihodnosti bolj in kateri manj perspektivni, je negotovo napovedati.
- ◎ Pridobivanje znanja in spretnosti ne poteka le v šolah, temveč tudi zunaj šolskega okolja, v stikih znotraj družine, s sovrstniki in širšo družbo.

Povečuje se povpraševanje po naslednjih kompetencah:

- ◎ • tehnoloških sposobnostih,
- ◎ • socialno-čustvenih sposobnostih,
- ◎ • višjih kognitivnih sposobnostih: (ustvarjalnost, kritično razmišljanje, odločanje, kompleksna obdelava informacij),
- ◎ • medosebnih spretnostih,
- ◎ • storitvah strank in osebnih storitvah,
- ◎ • angleškem jeziku,
- ◎ • upravljanju.

3. 3. Katerih kadrov bo primanjkovalo v letu 2023?

(vir Poklicni barometer, ZRSZ), [Povezava](#)

◎ Primanjkljaj:

- farmacevti, bolničarji, elektromehaniki, kuharji, inženirji gradbeništva, elektrotehnikе, krovci, pleskarji, pravni strokovnjaki, učitelji, varilci, vzgojitelji, zdravniki splošne medicine ...

◎ Presežek:

- arhitekti, filozofi, fotografi, novinarji, poslovni sekretarji, sociologi, antropologi, tajniki, telefonisti, nabavni referenti ...

4. Ostale uporabne povezave in informacije za raziskovanje

- ◎ [Rokovnik za vpis v srednje šole](#)
- ◎ [MOJAZBIRA.SI](#) (predstavitev poklicev in programov)
- ◎ [Opisi poklicev \(ZRSZ\)](#)
- ◎ [Inženirji in inženirke](#) (za navdušence nad tehniko, naravoslovjem, inženirstvom)
- ◎ [Štipendije](#)
- ◎ [Portal slovenskih srednjih šol](#)
- ◎ [Pripomočki](#) (za raziskovanje, načrtovanje, spoznavanje samega sebe)

5. Morebitna vprašanja

- Svojim otrokom ne moremo dati prihodnosti, naj se še toliko trudimo, da bi jim jo naredili varno. Lahko pa jim damo sedanjost.

(Kathleen Norris)

Hvala za vašo pozornost!

Kontakt: Sabina Zupan, svetovalka za karierno orientacijo na zavodu Cene Štupar-CILJ

E-naslov: sabina.zupan@cene-stupar.si